

3. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043

4. Осинська О. В. Обмеження прав і свобод людини: теоретико-прикладні аспекти: автореф. дис.. канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2010. 20 с.

5. Фігель Ю. О. Класифікація обмежень прав людини. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. *Юридичні науки*. 2016. Вип. 3. С. 79–87.

Бондарчук В.В.,

студент історичного факультету

Житомирського державного університету імені Івана Франка

Науковий керівник: Крайник Г.С.,

кандидат юридичних наук, доцент

Житомирського державного університету імені Івана Франка

РЕФОРМА ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Враховуючі світові тенденції розвитку вищої освіти, треба розуміти, що система національної освіти потребує постійних змін. На разі університетська освіта не відповідає вимогам сьогодення, зокрема, щодо можливостей більш швидкого або повільного здобуття освіти, враховуючи потреби та можливості студентів, щодо змін спеціальностей або освітніх програм. Тож питання розвитку та реформи вищої освіти в Україні є дуже актуальним.

На зміни вищої освіти в Україні впливали: розпад Радянського Союзу, приєднання країн Європи до Болонського процесу, розвиток економічних та міжнародних відносин. Сьогодні вирішення питань вищої освіти стоять на порядку денному, так як швидкі соціально-економічні зміни в суспільстві задають темп розвитку та постійно ставлять нові цілі і завдання для освітньої системи.

19 червня 1999р. в італійському місті Болонья було підписано однойменну декларацію. З того часу Болонський процес є невід'ємним елементом європейської інтеграції. Метою Болонського процесу є створення Європейського простору вищої освіти. Тобто цей простір базується на міжнародному співробітництві та забезпечує широкий доступ до якісної вищої освіти як для самих європейців, так і студентів з усього світу.

У 2005 р. Україна підписала угоду про вступ до Болонського процесу, оскільки основна мотивація уряду нашої країни не лише у важливості кроку до євроінтеграції, але й у перспективі забезпечення конкурентної спроможності вітчизняних спеціалістів за умов посилення мобільності на ринку праці. Після приєднання України розпочалось широке впровадження Болонських процесів. В першу чергу здійснювались такі заходи:

- запровадження кредитної системи обліку наданих студентам освітніх послуг;
- зниження аудиторного навантаження на студентів (збільшення самостійної підготовки);
- перехід від п'ятибальної до стобальної шкали оцінювання знань [2].

Організаційна структура вищої освіти України базувалась на освітньому та освітньо-кваліфікованому рівні. Освітні рівні – це неповна вища освіта, базова вища освіта. Освітньо-кваліфікаційні рівні: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр [3].

25 червня 2013 р. вийшов Указ Президента України «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», у якому містяться стратегічні напрямки розвитку освіти. До основних напрямів належать: створення дослідницьких університетів, розширення автономії вищих навчальних закладів, перегляд нового переліку професійних педагогічних та науково-педагогічних працівників, залучення роботодавців до співпраці з вищим

навчальними закладами, переоснащення навчальної та матеріально-технічної бази [4].

З 2017 р. отриманий диплом спеціаліста прирівнюється до диплому магістра. Згідно із законом України «Про вищу освіту», здобути вищу освіту можна за 5 ступенями: молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, доктора філософії та доктора наук. Тобто диплом бакалавра прирівнюють до отримання повної вищої освіти. Також із наукових ступенів прибрати звання «кандидата наук». Тобто ті хто захищав дисертації, навіть з технічних спеціальностей, стають докторами філософії.

На разі у першому читанні прийнято законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті». Законопроектом передбачено, що індивідуальна освітня траєкторія студента передбачатиме вибір ним освітніх програм, видів, форм і строків здобуття освіти, а також освітніх компонентів. Заклади вищої освіти розроблятимуть на основі навчального плану індивідуальні навчальні плани для студентів на кожний рік навчання. Для студентів-контрактників такий індивідуальний план передбачатиме навантаження в обсязі від 30 до 80 кредитів ЄКТС. Тобто студенти зможуть здобувати вищу освіту як швидше (за 3 роки) так і довше (до 8 років). Також студенти зможуть визначатись з конкретною спеціальністю не під час вступу, а пізніше, після 1-2 курсу. Прийом на навчання на бюджет на міждисциплінарні освітні програми буде здійснюватись на широку спеціальність. Наступне переведення студентів на конкретну освітню програму буде здійснюватись за заявою студента із збереженням місця на бюджеті. Буде відмінена заочна форма навчання. В свою чергу дистанційне навчання стане основним методом [5].

Таким чином, розвиток вищої освіти в Україні набирає обертів та поступово наближає та інтегрує до освітнього простору Європейського Союзу. Поступові зміни дають нам низку переваг, а саме: визнання дипломів нашої

держави в Європі, доступ до європейського ринку праці, можливість більш тісно обмінюватись досвід з міжнародними партнерами; поява можливостей більш швидкого (за 3 роки) або повільного (до 8 років) здобуття вищої освіти, враховуючи потреби та можливості студентів; право зміни спеціальностей або освітніх програм тощо.

У свою чергу зміни, що відбуваються у вищій освіті, та рішення, які приймаються мають окремі недоліки та недопрацювання. Відміна заочної форми навчання позбавляє деяких громадян можливості здобути вищу освіту або другу/третю вищу освіту. Зрозуміло, що заочна форма навчання не підходить для деяких спеціальностей та фахів. Але зважаючи на сучасні реалії війни в Україні дуже актуально отримання освіти саме за цією формою.

Список використаних джерел:

1. Язвінська О. До спільного освітнього простору. *Політика і час*. 2006. № 2. С.66-73.
2. Володимир Борейко, Галина Борейко. Здобутки і невдачі Болонського процесу в Україні. 5 с.
3. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку / С.О. Сисоєва, Н.Г. Батечко / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Київський університет імені Бориса Грінченка, Національний університет біоресурсів і природокористування України Київ: ВД ЕКМО, 2011. 368 с.
4. Указ Президента України «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» від 25.06.2014 р. № 344/2013 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
5. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті» від 23.10.2023р. № 10177 URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=77033